

Motion till riksdagen 2009/10:K221

av **Désirée Pethrus Engström (kd)**

Otillbörlig exponering av barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen avseende minderårigas exponering i medier.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för ett förtydligande av FN-konventionen för att skydda minderåriga mot otillbörlig exponering.

Motivering

I dagens mediasamhälle har verklighetsserier och dokumentärer blivit allt mer vanligt förekommande. Människor låter kameror följa varje steg de tar och deras mest privata förehavanden blir allmängods för tv-tittaren.

För myndiga personer är detta ett val de gör, ett beslut de tar efter (förhoppningsvis) noga övervägande. I serier som "Supernanny" och "Nannyakuten" är det inte bara de vuxna som lämnas ut, utan det är främst barnen i familjen som tv-teamet följer kontinuerligt under känsloutbrott, gråt och när de sätts i "skämshörnan". Dessa filmklipp av "problembarnet" förevisas sedan i olika forum på Internet, och barnet har ingen möjlighet att stoppa klippen eller att få det hela ogjort.

Barn har inget juridiskt skydd mot denna typ av otillbörlig exponering, och dessa program där barnets identitet är oerhört lätt att fastställa fortsätter förstås att sändas. Under hela denna process sätts aldrig barnets rättigheter i första rummet. Barnet exponeras utan någon möjlighet att påverka det, vilket är ett allvarligt övergrepp mot barnets integritet.

Ett annat fruktansvärt exempel på otillbörlig exponering av ett barn fick vi se då Sveriges Television i augusti visade dokumentären Mothers of War. Den handlar om tre överlevande kvinnors liv efter folkmordet i Rwanda. I en av de första scenerna står en av dem, då endast 8 år gammal, i en kyrka full

Fel! Okänt namn på

med avrättade människor och pekar ut var hennes mamma och pappa ligger. Hur den upplevelsen påverkat flickan senare är omöjligt att veta, speciellt mot bakgrund av allt annat hemskt hon utsatts för. I detta fall utnyttjas en flicka som dessutom redan befinner sig i en mycket traumatisk situation.

Alla har vi sett bilderna från Vietnamkriget med en naken flicka som flyr från sitt sönderbombade hem. Denna flicka har även senare i livet blivit exponerad för medier på sätt som inte alltid har varit positivt för henne och hennes utveckling. Att ett barn går med på att delta i intervjuer eller liknande gör inte per automatik att det är lämpligt, och man måste tänka på barnets bästa.

När FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling 1989 var det en framgång för barnet i världen. Det internationella samfundet placerade barnet på den politiska agendan och rättigheterna sågs som universella, som barnets rätt till stöd och skydd. Sedan denna FN-konvention togs har utvecklingen tagit lavinartad fart vad gäller medier och det skulle behövas ett förtydligande i konventionen när det gäller medial exponering av enskilda barn.

Den mediala närvaron och därmed den mediala exponeringen ökar i omfattning och utgör nu en betydande del av vårt samhälle. Vi behöver därför ta upp de etiska frågeställningarna som följer med denna utveckling. Att barn medverkar i medier är givetvis inte alltid av ondo. Det kan snarare vara ett roligt minne att få ha varit med i ett program, och barns röster bör höras i medier. Men att ett utsatt barn, som ibland är i direkt kris, exponeras på detta sätt känns osmakligt.

Vi har i Sverige ett starkt skydd för tryck- och yttrandefrihet som vi ska värna om. Men när det gäller barn bör man vidta särskilda försiktighetsåtgärder. Det behövs uppenbarligen etiska regler för hur det ska gå till, och när det är barn som är i en svårighet bör man ta särskild hänsyn.

Barn måste ges ett juridiskt skydd så att de inte löper risk att otillbörligt exponeras i medier. Därför bör regeringen se över lagstiftningen avseende minderårigas exponering i medier. Vi måste ha barnens bästa för ögonen.

Stockholm den 29 september 2009

Désirée Pethrus Engström (kd)